

40

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee
III, IV ja VII toimkonna koosoleku
p r o t o k o l l nr. 10
28. oktoobril 1991

Koosoleku algus kell 16.00

Koosolekut juhatas III toimkonna esimees Illar Hallaste

Koosolekust võtsid osa:

Euroopa Nõukogu õigusasjade direktor	Erik Harremoes
Saksamaa Konstitutsioonikohtu esimees	Roman Herzog
EN ekspert, Taani riigiõiguse professor, õigusdoktor	Peter Germer
EN ekspert, Prantsusmaa õigusteadlane	Guy Carcassonne
PA VII toimkonna liikmed	Rein Arjukese Hillar Eller Ants Erm Ott Kool Toomas Kork Vello Saatpalu

P ä e v a k o r d

Ekspertide arvamused põhiseaduse projekti kohta.

Protokollis on käsitletud ainult neid küsimusi, mis puudutavad VII toimkonna teemat, s.o. kohalikku omavalitsust.

V.Saatpalu toob välja probleemid, mis on tekkinud toimkonna töös kohaliku omavalitsuse küsimuste käsitlemisega põhiseaduses.

1. Kui täpselt kirjutada peatükki sätteid, mis käsitlevad kohalikku omavalitsust? Millised küsimused kirjutatakse lahti teistes seadustes?

2. Eetiline probleem. Kui täpselt me järgnevaid sugupõlvi üldse võime reglementeerida?

Tõsine probleem on tekkinud tasandite küsimuses, kas ühe või kahetasandiline omavalitsus. Kas tasandite arv on vaja põhiseaduses reglementeerida? Kuna toimkonnas ei saavutatud kokkulepet, läheb see küsimus PA täiskogule hääletamisele.

On arvamus, et valimisõiguse küsimused peaksid leidma kajastamist valimisseaduses, keeleküsimused - keeleseaduses.

Loodame, et saame varsti Euroopa Nõukogu täisliikme

31

staatuse ja sellega koos saaksime tunnustada Euroopa Hartat kohalike omavalitsuste kohta.

Põhiline küsimus on siiski, kas soovitate üldse põhiseadusesse kirjutada tasandite arvu. Küsimuse, mitmetasandiline peaks olema kohalik omavalitsus, saame ise otsustatud.

G. Carcassonne: XIV peatükk on liiga pikk. Oleks vaja kinnitust selle kohta, et omavalitsuse üksused on linn, alev ...

Teiseks, et oma ülesannete täitmist teostavad nad iseseisvalt, vabalt.

Sellisel juhul jääb võimalus tulevikus minna edasi kohaliku omavalitsuse arengus ilma selleks põhiseadust muutmata.

Prantsusmaal on praegu kolm tasandit. Kolmas tasand tekkis alles 9 aastat tagasi. Tasandite arvu ei ole põhiseaduses vaja. Väikeses unitaarriigis on küllalt 2-3 paragrahvist põhiseaduses kohaliku omavalitsuse kohta.

R. Herzog: Arvan, et §§ 117 ja 119 täielikult piisaks. Neis on määratletud, et kohalike probleeme lahendatakse kohaliku võimu poolt. Tasandite arvu ei määratleks. Kõik küsimused lahendatakse seadustega, sest ühe või teise variandi eelistatavus aastate jooksul muutub.

Tuleb lähtuda reeglist, et kui põhiseadust on lihtne muuta, siis võib seal kajastada ka üksikasju. Kui põhiseadust on raske muuta, siis üksikasju vähe.

P. Germer: Nõustun sellega, et kui palju on tasandeid, seda ei ole vaja põhiseaduses käsitleda. Taani põhiseaduses on ainult üks säte kohaliku omavalitsuse kohta - kõik muu on seaduste valdkonda kuuluv. Tasandite arv võib pidevalt muutuda, näiteks sõltuvalt infrastruktuurist või muudest olukordadest. Niisugustes väikestes riikides nagu Eesti ja Taani võiks olla 1-2 tasandit.

Siin mainiti, et kohaliku omavalitsuse kohta võimalikult lühikesed ja selged sätted ja suur osa küsimustest jätta seaduste lahendamisele, ka keeleküsimus. Toetan seda, kuid keeleküsimuses on mul eri arvamusi. Keeleprobleemid ka Taanis. Toetan § 124, see on täiesti vastuvõetav.

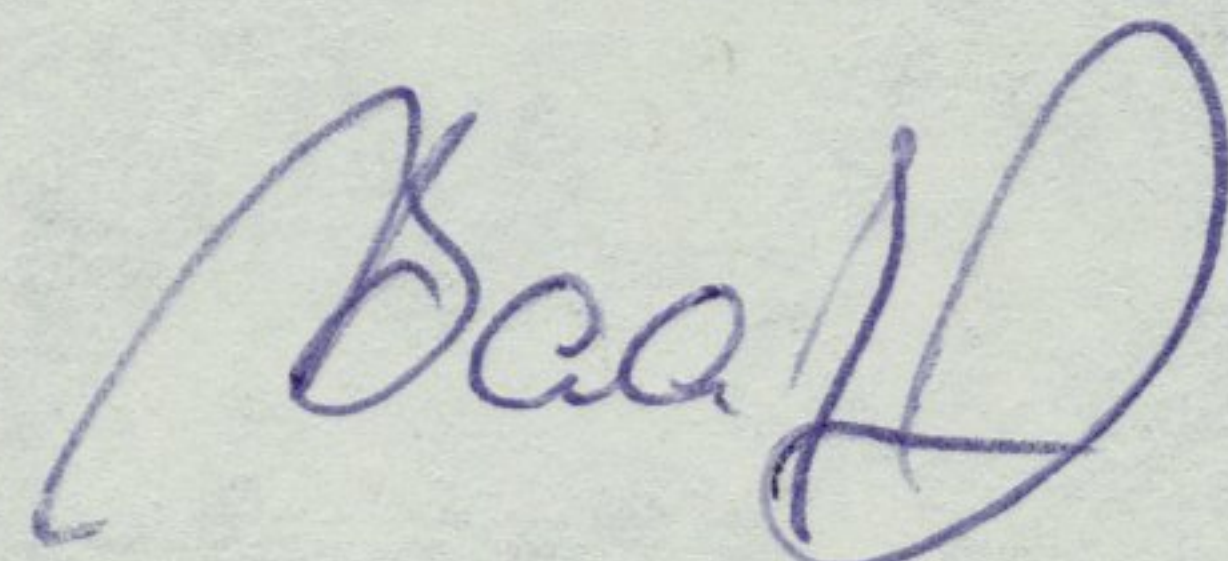
E. Harremoës: Kohaliku omavalitsuse osas nõustun eelkõnelejatega. Põhiline peab olema põhiseaduses, detailne osa seadustes. On olemas Euroopa Harta kohaliku autonoomia kohta, mis kehtestab ka kohaliku omavalitsuse põhiprintsiibid.

Piiriäärsetel omavalitsustel tuleb lubada otse suhelda teisel pool riigi piiri asuvate omavalitsustega. Näiteks Läti piiri äärne linnavalitsus võib sõlmida lepinguid teisel pool piiri asuva Läti linna omavalitsusega.

§ 120 tekitab küsimusi. Euroopa Nõukogu töötab praegu küsimuse kallal, kas välismaalasel, kes teatud aja on sel territooriumil elanud, on õigus valida.

Koosolek lõppes kell 19.00

Toimkonna abiesimees

V. Saatpalu